

Odločba Višjega sodišča RS: VDS Sodba Pdp 1015/1998

Zbirni podatki

Evidenčna številka: VDS01248

Sodišče: Višje delovno in socialno sodišče Ljubljana

Oddelek: Oddelek za individualne in kolektivne spore

Datum: 13.8.1998

Področje: DELOVNO PRAVO

Institut: kolektivni spor - predlog - delavec

[Povezava do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Povezave

Zveza: ZSDU člen 30, 31, 31/2, 31/3, 32, 32/2, 33, 34, 48, 48/1, 48/3, 49, 53. ZDSS člen 6, 6-8, 46, 46/2, 46/3, 49. ZPP (1977) člen 353, 353/1, 354, 354/2, 354/2-7, 368, 373, 373-4.

Besedilo

Jedro:

Predlagatelj v individualnem delovnem sporu zaradi odpoklica člana sveta delavcev je lahko le skupina delavcev, ki jo ti kot posamezniki sestavljajo, ne pa individualni delavci. V zahtevi, s katero zahtevajo delavci odpoklic člana sveta delavcev s funkcije, morajo delavci navesti razloge, ki se lahko nanašajo le na nepravilnosti pri delu člana sveta delavcev, delovanje oz. osebnostne lastnosti v zvezi z odnosom do funkcije. Če se razlogi nanašajo na nepravilnosti v postopku volitev (kandidatna lista za člane sveta ni bila javno objavljena, kandidati se niso volili ločeno po posameznih enotah, podan je dvom v nepristranost volitev), je to lahko razlog za razveljavitev volitev, ne pa za odpoklic člana.

Izrek:

Pritožbi se delno ugotovi in se odločba sodišča prve stopnje delno spremeni tako, da se zahtevku za razveljavitev sklepa nasprotne udeleženke z dne 17.11.1997 ugotovi in se ta sklep razveljavi. V nespremenjenem delu se pritožba zavrne kot neutemeljena in se potrdi odločba sodišča prve stopnje.

Obrazložitev:

Sodišče prve stopnje je z izpodbijano odločbo zavrnilo zahtevek za razveljavitev sklepov nasprotne udeleženke z dne 17.11.1997 in 18.11.1997 ter, da je nasprotna udeleženka dolžna razpisati glasovanje o odpoklicu članov sveta delavcev družbe A.A. d.d., Ljubljana. Odločilo je tudi, da udeleženca nosita vsak svoje stroške postopka. Zoper takšno odločbo se iz vseh treh pritožbenih razlogov po 1. odst. 353. člena Zakona o pravdnem postopku (ZPP, Ur.l. SFRJ št. 4/77 - 27/90, ki se v Republiki Sloveniji uporablja kot republiški predpis) pritožuje predlagateljica (skupina štirih delavcev) in predlaga njeno razveljavitev in vrnitev zadeve sodišču prve stopnje v novo sojenje. Navaja, da je sodišče v postopku zagrešilo bistveno kršitev določb postopka po 7. točki 2. odst. 354. člena ZPP. Iz obrazložitve odločbe izhaja, da je sodišče v skladu z 49. členom Zakona o delovnih in socialnih sodiščih (ZDSS, Ur.l. RS št. 19/94) obvestilo osebe, organe in organizacije, ki so nosilci pravic in obveznosti v razmerju, o katerem se odloča, in jim na ta način dalo možnost, da se udeležijo postopka, z

objavo v Uradnem listu in na oglasni deski, na to objavo pa se ni odzval nihče. Takšen odziv tudi ni bil mogoč, ker je bila objava v Uradnem listu izvršena šele po datumu glavne obravnave (glavna obravnava je bila 26.5.1998, objava pa 29.5.1998). Sodišče je tudi zmotno ugotovilo dejansko stanje. Predlagateljica je navajala, da je glavni razlog za odpoklic sveta delavcev njegova neustrezna sestava, vendar sodišče temu razlogu ni sledilo, temveč je v celoti sledilo navedbam nasprotne udeleženke, da je očitke naperjen postopanju v postopku kandidiranja in volitev. Gre za nepravilen zaključek, saj je predlagateljica navedla, da kljub siceršnjim napakam pri volitvah štejejo le te za legitimne. Tako je obrazložitev odločbe sodišča prve stopnje sama s seboj v nasprotju. Nepravilen je tudi zaključek sodišča prve stopnje, da je imel obstoječi svet delavcev le 4 dni od 4 letnega mandata, ko so bile že vložene zahteve za njegov odpoklic. Sodišče tudi ni v ničemer ocenilo zakonitost izpodbijanih sklepov nasprotne udeleženke, s katerim je zavrnilo zahtevek za odpoklic. Iz prvega sklepa izhaja, da so bile zahtevek za odpoklic vložene prepozno, iz drugega pa, da nasprotna udeleženka ni pristojna za presojo razlogov za odpoklic, za kar ni zakonske osnove v skladu z Zakonom o sodelovanju delavcev pri upravljanju (ZSDU, Ur.l. RS št. 42/93). Sodišče je zmotno uporabilo materialno pravo, saj se je postavilo na stališče, da po ZSDU ni mogoče odpoklicati celotnega sveta delavcev ter da lahko vsak zaposleni z aktivno volilno pravico zahteva le odpoklic enega samega člana sveta delavcev. Takšno tolmačenje zakona nima zakonske osnove in je v nasprotju z ustavo in temeljnimi načeli pravne države. Pritožba je delno utemeljena. Ob reševanju pritožbe pritožbeno sodišče prvenstveno ugotavlja, da je sodišče prve stopnje napačno navedlo predlagateljico v tem sporu. To ne morejo biti individualni delavci, temveč le skupina delavcev, ki jo ti posamezniki sestavljajo. ZDSS namreč v takšnem primeru ne predvideva začetka postopka na predlog posameznega delavca, takšne določbe pa ne vsebuje niti ZSDU. Gre sicer za kolektivni delovni spor v skladu z 8. točko 6. člena ZDSS, torej za pristojnost delovnih sodišč v kolektivnih delovnih sporih, za katere tako določa zakon, v konkretnem primeru ZSDU, v skladu z določbami 48. in 49. člena ter v povezavi z določbami 30., 31. in 33. člena.

Zato pritožbeno sodišče ugotavlja, da podpisani delavci predstavljajo lahko le skupino delavcev, ki nastopa kot predlagateljica v tem sporu in ki po ugotovitvah pritožbenega sodišča izpolnjuje tudi pogoje za položaj predlagatelja. Sodišče prve stopnje bi moralo o tem sicer izdati poseben sklep, zoper katerega ni posebne pritožbe, v skladu z določbo 3. odst. 77. člena ZPP (določba 2. in 3. odst. 46. člena ZDSS se v konkretnem primeru ne uporablja neposredno, saj se očitno nanaša na skupino delavcev, za katere velja kolektivna pogodba in torej na spor v zvezi s kolektivno pogodbo, ne pa za spor za izpodbijanje sklepov volilne komisije), vendar pa tudi navedena pomanjkljivost ni takšna, da bi zahtevala razveljavitev izpodbijane odločbe sodišča prve stopnje. Za ugotavljanje upravičenosti aktivne udeležbe je v kolektivnem delovnem sporu potrebno izhajati predvsem iz upravičenosti uveljavljanja skupinskega interesa, ki se v navedeni zadevi izkazuje v tem, da so štirje od delavcev, ki sestavljajo skupino delavcev, ki predlaga spor v tej zadevi, obenem tudi podpisniki zahteve več kot 10% delavcev z aktivno volilno pravico pri A.A. d.d. Ljubljana za odpoklic sveta delavcev. Skupine delavcev, ki je vložila predlog za začetek postopka ne sestavljajo vsi tisti delavci, ki so začeli postopek za odpoklic sveta delavcev (po 1. odst. 48. člena ZSDU se postopek za odpoklic člana sveta delavcev začne na podlagi pisne zahteve najmanj 10% delavcev z aktivno volilno pravico oz. reprezentativnega sindikata v družbi, če gre za člana sveta, ki ga je kandidiral ta sindikat), vendar so med temi podpisniki zahteve za odpoklic sveta delavcev tudi delavci, ki so vložili predlog v tej zadevi, zaradi česar je izkazan njihov interes za vložitev predloga (ki je v tem, da nasprotna udeleženka spoštuje voljo po ZSDU zadostnega števila delavcev za začetek postopka za odpoklic). Pri tem je pomembno tudi, da ZDSS, niti ZPP, ne določata izrecno, tega pa ne določa niti ZSDU, koliko članov najmanj mora sestavljati skupino delavcev ali združenje, ki se jim prizna sposobnost biti udeleženec oz. upravičenost uveljavljanja skupinskega interesa. Zato po zaključku pritožbenega sodišča ni potrebno, da skupino, ki kot takšna lahko nastopa kot predlagateljica v kolektivnem sporu sestavljajo vsi tisti delavci, ki so bili podpisniki zahtev za odpoklic, temveč le nekateri od njih, če glede na njihovo število še lahko govorimo o skupini, in če so njeni posamezni člani nosilci tistega interesa, ki ga v sporu kot skupinski interes lahko uveljavlja skupina. Tako pritožbeno sodišče kljub napačni opredelitvi predlagatelja v tem sporu, ki je lahko samo skupina delavcev v sestavi delavcev, ki jih kot predlagatelj navaja sodišče prve stopnje in kljub temu, da sodišče prve stopnje ni sprejelo izrecnega sklepa o tem ali je takšna skupina upravičena uveljavljati skupinski interes, glede na podatke v spisu ugotavlja, da gre dejansko za skupino delavcev, ki ima položaj predlagatelja v tem postopku. Pritožbeno sodišče ugotavlja, da je tudi nasprotna udeleženka pravilno opredeljena, čeprav nima statusa pravne osebe, vendar pa gre za organ, ki je po ZSDU pristojen sprejeti zahtevo za odpoklic člana sveta delavcev in v zvezi s to zahtevo izvesti nadaljnji postopek v skladu z zakonom, torej prav organ, ki je odločil o njihovi zahtevi. Bistvena kršitev določb postopka po 7. točki 2. odst. 354. člena ZPP, ki jo sodišču prve stopnje očita pritožba, ni podana. Obvestilo o uvedbi postopka v predmetnem kolektivnem delovnem sporu je bilo res objavljeno v Uradnem listu šele po datumu glavne obravnave, vendar pa iz 49. člena

ZDSS ne izhaja obveznost, da sodišče obvesti o uvedbi postopka osebe, organe ali organizacije, ki so nosilci pravic in obveznosti v razmerju, o katerem se odloča na način, da obvestilo objavi v Uradnem listu. Tako je sodišče zadostilo 49. členu ZDSS, ko je obvestilo pravočasno objavilo tudi na svoji oglasni deski, sicer pa v spisu, niti v pritožbi, ni prav nobenega podatka o tem, kateremu od eventualnih udeležencev ni bila dana možnost obravnavanja pred sodiščem. Zoper odločbo sodišča prve stopnje se tudi ne pritožuje nekdo od eventualnih udeležencev, ki mu ni bila dana možnost obravnavanja pred sodiščem, temveč delavci oz. skupina delavcev, ki je v postopku vseskozi sodelovala. Utemeljena je pritožba zoper odločitev sodišča prve stopnje o zavrnitvi zahtevka za razveljavitev prvega sklepa nasprotne udeleženke z dne 17.11.1997. Gre za odločitev s katero je nasprotna udeleženka zavrnila zahtevo za odpoklic članov sveta kot prepozno in sicer v skladu z določbami 3. odst. 31. člena in 2. odst. 32. člena ZSDU. Takšna odločitev ni pravilna, saj se postopek za odpoklic člana sveta delavca (v konkretni zadevi pa gre prav za postopek za odpoklic, saj je evidentno, da postopek za razveljavitev volitev ni več dopusten zaradi poteka rokov, sicer pa tudi po 53. členu ZSDU zahtevajo razveljavitev volitev lahko le predlagatelj in kandidati) lahko začne kadarkoli in se tudi razlogi za odpoklic lahko pojavijo kadarkoli v času mandata izvoljenih članov sveta delavcev. V takšnem primeru se tudi ni mogoče sklicevati na določbo 2. odst. 31. člena ZSDU v zvezi z odločitvijo volilne komisije v primeru, ko ugotovi, da je bil predlog kandidatov (v postopku kandidiranja za člane sveta delavcev) vložen prepozno. Zato je pritožbeno sodišče v tem delu ugodilo pritožbi in spremenilo odločbo sodišča prve stopnje tako, da je razveljavilo sklep nasprotne udeleženke z dne 17.11.1997. S tem v zvezi je potrebno dodati, da tudi nasprotna udeleženka očitno ni bila povsem prepričana v svoje stališče o zavrnitvi zahteve za odpoklic zaradi nepravočasnosti, saj je že naslednjega dne izdala še en sklep o zavrnitvi zahteve za odpoklic, v tem sklepu pa konkretnih razlogov za takšno odločitev ni navedla, saj dejstvo, da je v obrazložitvi svoje odločitve navedla, da končno odločitev prepušča sodišču, ne pomeni pravnega razloga za sicer sprejeto odločitev o zavrnitvi zahteve. Kljub temu je nasprotna udeleženka odločitev o zavrnitvi zahteve kot takšno sprejela, saj je to razvidno iz izreka sklepa z dne 18.11.1997. ZSDU vsebuje določbe o odpoklicu člana sveta delavcev v členih 48 do 51. Pri tem v 48. členu določa, kako se začne postopek za odpoklic člana sveta delavca, da morajo biti pisni zahtevi (ki jo mora podati najmanj 10% delavcev z aktivno volilno pravico) predloženi podpisi delavcev, o zahtevi pa navedeni razlogi za odpoklic, pri čemer volilna komisija, ki se ji zahteva za odpoklic pošlje, ne presoja razlogov za odpoklic. Sicer pa volilna komisija zahtevo lahko zavrne ob smiselni uporabi določb 30., 31., 33. in 34. člena ZSDU. Navedeni členi vsebujejo postopkovna pravila za postopanje volilne komisije v postopku kandidiranja članov sveta delavcev, iz česar bi lahko sklepali, da tudi volilna komisija v primeru postopka za odpoklic člana sveta delavcev ugotavlja le to, ali je podana formalna pravilnost zahteve za odpoklic, ne spušča pa se v presojo vsebinskih razlogov za odpoklic. V primeru, če niso izpolnjene formalne predpostavke za izvedbo postopka za odpoklic, volilna komisija predlog za odpoklic zavrne (čeprav bi bila ustreznejša zakonska formulacija takšne odločitve zavrženje in ne zavrnitev, saj se izraz zavrnitev

354/2, 354/2-7, 368, 373, 373-4.

praviloma nanaša na odločitev o vsebini zadeve, zavrženje pa na odločitev o neizpolnjevanju formalnih predpostavk oz. pogojev za vsebinsko odločanje). Formalne pomanjkljivosti zahteve se lahko nanašajo na premajhno število delavcev, ki zahtevajo odpoklic, kot tudi na ostale formalne napake zahteve. Tako že sodišče prve stopnje pravilno ugotavlja, da je po ZSDU predviden le postopek za odpoklic člana sveta delavcev in ne celotnega sveta delavcev, razen v primeru, če so pri vseh posameznih članih sveta delavcev nastopili razlogi za odpoklic, to pa so razlogi, ki se lahko tičejo le odnosa do funkcije izvoljenega člana sveta delavcev in ne razlogi, ki s tem nimajo nobene zveze. V formalen preizkus zahteve spada tudi preizkus tega ali zahteva vsebuje vse potrebne elemente, med temi predvsem razloge za odpoklic, kot to zahteva 3. odst. 48. člena ZSDU. Gre za formalen preizkus tega ali so ti razlogi navedeni in če, ali gre res za razloge za odpoklic. Jasno je namreč, da razlogi za odpoklic ne morejo biti takšni, ki s samim odpoklicem nimajo povezave oz. se nanj sploh ne nanašajo. Obratna razlaga bi pomenila, da bi morala volilna komisija v primeru vsakršnih razlogov za odpoklic, ki jih podpre najmanj 10% delavcev z aktivno volilno pravico oz. reprezentativni sindikat razpisati glasovanje o odpoklicu, kar pa ni sprejemljivo. Zato volilna komisija po formalni plati lahko presoja ali zahteva delavcev za odpoklic sploh vsebuje razloge za odpoklic; to so lahko le razlogi, ki se tičejo odnosa do funkcije posameznega izvoljenega člana sveta delavcev (torej tudi ne sveta delavcev v celoti). V konkretni zadevi je iz zahteve za odpoklic razvidno, da razlogi za odpoklic niso razlogi, ki se lahko nanašajo na odpoklic člana sveta delavcev, saj bistvo odpoklica en mesec in pol po izvedenih in zaključenih volitvah za člane sveta delavcev ne more biti ta, da kandidatna lista za člane sveta ni bila javno objavljena, da se kandidati niso volili ločeno po posameznih enotah, da je podan dvom o nepristranosti volitev in da izvoljeni člani sveta delavcev ne bodo predstavljali interesov vseh zaposlenih, temveč, glede na to, da predstavljajo le del zaposlenih, le ozke interese dejavnosti in služb. Vsi ti razlogi so lahko le za razveljavitev volitev, ne pa za odpoklic posameznih članov sveta delavcev, saj se ne nanašajo na njihovo delo, delovanje oz. osebnostne lastnosti v zvezi z odnosom do funkcije in torej sami po sebi niso razlogi za odpoklic. Glede na to je odločitev sodišča prve stopnje o zavrnitvi zahtevka za razveljavitev sklepa nasprotne udeleženke z dne 18.11.1997 in razpis glasovanja o odpoklicu pravilna. V zvezi s tem pritožbeno sodišče dodaja tudi, da se sicer ne strinja z razlogovanjem sodišča prve stopnje, da bi isti delavec z aktivno volilno pravico ne mogel zahtevati odpoklica večjega števila članov sveta delavcev, saj takšno razlogovanje nima podlage in pripelje do neustreznih zaključkov. Kljub temu to stališče sodišča prve stopnje ne vpliva na sicer pravilno odločitev v zadevi. Glede na navedeno je pritožbeno sodišče v skladu z določbo 4. točke 373. člena pritožbi delno ugodilo in delno spremenilo odločbo sodišča prve stopnje tako, da je razveljavilo sklep udeleženke z dne 17.11.1997, v ostalem delu pa je v skladu z določbo 368. člena ZPP pritožbo zavrnilo kot neutemeljeno in potrdilo odločbo sodišča prve stopnje.

Zveza:

ZSDU člen 30, 31, 31/2, 31/3, 32, 32/2, 33, 34, 48, 48/1, 48/3, 49, 53.
ZDSS člen 6, 6-8, 46, 46/2, 46/3, 49. ZPP (1977) člen 353, 353/1, 354,